

вана кількість інших ресурсів та технічний прогрес. У даному разі технічний прогрес виступає як чинник, що протидіє явищу ентропії, з яким фактично має справу закон спадної віддачі.

Із зазначеного вище випливають певні теоретико-методологічні наслідки щодо оптимізації системи управління соціально-економічним розвитком села.

Можна пригадати методологію грошей-квантів у господарському механізмі, яку описав Ф. Кене в своїй економічній таблиці. В ній класи визначаються за виробничими ознаками: аграрії, промисловці і службовці. Відповідно, бюджет формується в наступних пропорціях: класу аграріїв, єдиному, хто продукує абсолютну додаткову вартість, повинно належати 3/5 бюджету, по 1/5 – промисловцям і службовцям. Даний розподіл є цілком логічним. Якщо К. Маркс в 4-му томі «Капіталу» визнав, що абсолютна додаткова вартість народжується природною родючістю землі, тоді як відносна залежить від розвитку продуктивних сил, то зловити квант енергії від Сонця може тільки зелений лист рослини. Таким чином, примножувати природні багатства землі здатний головним чином землероб. І якщо Україна багата своїми чорноземами, які можуть нагодувати хлібом третину людства, то це повинно враховуватися при формуванні загального еквівалента обміну – грошової маси. Якщо зараз в світі цю функцію виконує долар, еквівалентом якого є нафта, а українська валюта прив'язана до долара, то це приводить до флуктуацій курсу вітчизняної валюти. Проте зерно може стати тим матеріальним засобом, який забезпечує національну валюту, що передбачає розвиток в нашій країні, яка має в своєму розпорядженні багаті ґрунти, аграрного сектора економіки.

Крім того, відродження аграрного сектора економіки можливе через зниження кредитних ставок діяльності сільгосп-підприємств, скасування інституту посередництва (який одержав могутній розвиток в нашій країні останнім часом), прискорення обороту капіталу в сільгоспвиробництві шляхом створення умов розподілу прибутків, адекватних ви-

тратам праці (коли близько 60% прибутків має залишатися виробникові, решта – обслуговуючим організаціям), що відповідає принципам квантової економіки.

Відтак, виходячи з методологічних принципів квантової економіки, а також економічної синергетики, тісно з нею пов'язаною, село можна відродити, якщо повернутися до великомасштабного виробництва, що передбачає створення відповідної комунальної інфраструктури, будівництво зручного сучасного житла для селян, розвиток соціальної сфери. Відповідно до принципів синергетичної економіки, сільсько-господарське виробництво крупних господарств при цьому має бути диверсифіковане, тобто орієнтованим не тільки на вирощування багатьох культур, але і на виробництво різноманітних сільськогосподарських продуктів. Для цього необхідно створити свою власну інвестиційну систему, орієнтовану на внутрішнє джерело, яка має працювати на свій внутрішній ринок.

Ці висновки потребують подальшого поглибленого теоретичного аналізу та практичної апробації.

Список використаних джерел

1. Маслов В.П. Квантовая экономика / В.П. Маслов. – М.: Наука-М, 2005. – 68 с.
2. Мельников В. Квантовая экономика / В. Мельников. – Красноярск: СФУ, 2007 – 158 с.
3. Лісовий А.В. Державне регулювання розвитку сільських територій: монографія / А. В. Лісовий. – К.: Дія, 2007. – 400 с.
4. Подолинський С.А. Вибрані твори / Упоряд.: Л.Я. Корнійчук / С.А. Подолинський. – К.: КНЕУ, 2000. – 328 с.
5. Синергетика економічних систем: навчальний посібник. – Житомир, 2003. – 244 с.
6. Bacon F. De Dignitate and the Great Preauration, Vol. 4. The Collected Works of Francis Bacon, eds. J. Spedding, L. Ellis and D. D. Heath / F. Bacon. – Longmans Green, 1980. – 456 p.

С.В. МИХАЙЛЕНКО,

д.е.н., професор кафедри фінансів та банківської справи ПВНЗ «Європейський університет»

М.А. ЗІНЧЕНКО,

к.е.н., заслужений економіст України, директор Департаменту фінансів Одеської обласної державної адміністрації

Трансформація доходів місцевих бюджетів у контексті бюджетної децентралізації

У статті розглядаються теоретичні засади та правове регулювання формування доходів місцевих бюджетів. Визначені основні критерії фінансової незалежності та фінансової самостійності органів місцевого самоврядування. Проведено аналіз діючої практики формування доходів місцевих бюджетів, встановлено тенденції та особливості їх функціонування. Оцінено рівень фінансової незалежності та фінансової самостійності місцевих органів влади. Виявлено основні проблеми та окреслено напрямки трансформації дохідної частини місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації.

Ключові слова: доходи місцевих бюджетів, фінансова незалежність, фінансова самостійність, власні та закріплені доходи, міжбюджетні трансферти.

С.В. МИХАЙЛЕНКО,

д.э.н., профессор кафедры финансов и банковского дела ЧВУЗ «Европейский университет»

М.А. ЗИНЧЕНКО,

к.э.н., заслуженный экономист Украины, директор Департамента финансов Одесской областной государственной администрации

Трансформация доходов местных бюджетов в контексте бюджетной децентрализации

В статье рассматриваются теоретические основы и правовое регулирование формирования доходов местных бюджетов. Определены основные критерии финансовой независимости и финансовой самостоятельности органов местно-

го самоуправління. Проведен аналіз діючої практики формування доходів місцевих бюджетів, установлені тенденції та особливості їх функціонування. Оцінен рівень фінансової незалежності та фінансової самостійності місцевих органів влади. Виявлені основні проблеми та намічені направлення трансформації доходної частини місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації.

Ключові слова: доходи місцевих бюджетів, фінансова незалежність, фінансова самостійність, власні та закріплені доходи, міжбюджетні трансферти.

S. MYKHAIENKO,

Doctor of Economic, Professor of Finance and Banking Department

M. ZINCHENKO,

PhD, Honored Economist of Ukraine, Director of Department of Finance Odessa Regional State Administration

Transformation of incomes of local budgets in the context of fiscal decentralization

The article deals with the theoretical foundations and the legal regulation of formation of incomes of local budgets. The main criteria for financial independence and financial autonomy of local authorities. The analysis of the current practice of formation of incomes of local budgets, set trends and features of their operation. Assess the level of financial independence and financial autonomy of local authorities. The basic problems and outlined the direction of the transformation of a profitable part of local budgets in the context of fiscal decentralization.

Key words: incomes of local budgets, financial independence, financial independence, equity and fixed income inter-budget transfers.

Постановка проблеми. В умовах сьогодення Україна проходить доволі нелегкий шлях становлення власної державності, що відбувається в умовах поглиблення і розширення негативних тенденцій в економіці, низького рівня довіри до системи державного управління, високого рівня корупції, незадовільної інвестиційної привабливості, слабкої фінансової дисципліни, обмеженості бюджетних коштів.

Однією із необхідних умов становлення демократії в Україні є спроможність органів місцевої влади забезпечувати соціально-економічний розвиток територій та підвищувати рівень надання громадських послуг населенню, що вимагає принципового перегляду основних положень формування регіональної політики та активізації реформування місцевого самоврядування. При цьому засадничими принципами реалізації системних перетворень в регіональному розвитку має стати врахування фінансових можливостей різних регіонів. Саме фінансова спроможність є фундаментом для забезпечення якісного виконання органами місцевого самоврядування своїх повноважень та одним з найважливіших засобів унеможливлення втручання в діяльність місцевої влади інших суб'єктів.

Проте в Україні існує невідповідність між обсягами доходів місцевих бюджетів і реальними потребами у фінансуванні видатків. Причини цієї невідповідності полягають в тому, що економічні й соціальні проблеми, які мають вирішувати органи місцевого самоврядування, не можуть бути профінансовані за рахунок коштів місцевих бюджетів через недостатню власну ресурсну базу та надзвичайну залежність від трансфертів з державного бюджету. Рівень фінансової незалежності органів місцевого самоврядування – невисокий, у зв'язку з переважанням делегованих повноважень над власними та нерівномірним розподілом бюджетних ресурсів між територіями.

Наведені обставини обумовлюють нагальну потребу у поглибленому дослідженні концептуальних засад доходів місцевих бюджетів, тенденцій їх формування та трансформації у контексті бюджетної децентралізації.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Дослідженню теоретичних та практичних аспектів функціонування місцевих бюджетів, зокрема проблемам формування дохід-

ної частини місцевих бюджетів просвічені праці М. Гапонюк, В. Зубріної, О. Кириленко, В. Кравченка, З. Лободіної, І. Луніної, Ю. Петленко, О. Сунцової та інших. Проте реформа місцевого самоврядування за принципами децентралізації влади та соціально-економічні трансформації, які відбуваються в Україні, потребують вирішення багатьох питань у сфері формування доходів місцевих бюджетів та пошуку шляхів вдосконалення зазначеного процесу в умовах реформування бюджетної системи.

Мета статті полягає у науковому обґрунтуванні теоретичних засад доходів місцевих бюджетів, проведенні моніторингу сучасної практики їх формування та тенденцій трансформації в контексті бюджетної децентралізації.

Виклад основного матеріалу. Доходи місцевих бюджетів є важливою складовою місцевих бюджетів і відображують певну систему економічних відносин, які виникають у процесі формування централізованих фондів фінансових ресурсів місцевих органів влади.

Формування доходів місцевих бюджетів регламентується законодавчою базою, зокрема, Конституцією України, Бюджетним кодексом України, Податковим кодексом України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законами України «Про державний бюджет України на відповідний рік» та ін. Основним нормативно-правовим актом, на підставі якого здійснюється бюджетний процес на місцевому рівні, визначається склад та порядок формування доходів місцевих бюджетів, є Бюджетний кодекс України.

Формування доходів місцевих бюджетів можна розглядати, з одного боку, як сукупність форм, методів та засобів з планування і мобілізації доходів до бюджету, а, з іншого, – як сукупність економічних та процесуальних відносин

Економічна сутність доходів місцевих бюджетів виявляється у процесі виконання бюджету та являє собою сукупність економічних відносин, що виникають у суспільстві між місцевими органами влади і управління, з однієї сторони, фізичними та юридичними особами, державним бюджетом та усередині місцевих бюджетів – з іншої, з приводу розподілу та перерозподілу вартості ВВП та пов'язані з акумуляцією, розподілом та

використанням централізованих бюджетних фондів фінансових ресурсів територіальних груп у відповідності до законодавства України та рішень місцевих рад [1, с. 7].

Слід зазначити, що останнім часом в економічній літературі дуже часто зустрічаються поняття «фінансова автономія» і «фінансова незалежність» місцевих органів влади, але законодавчо ці дефініції не визначено. До того ж, серед науковців також немає спільної думки з цього питання.

Відповідно до пп. 1–2 ст. 16 Закону України «Про місцеве самоврядування» органи місцевого самоврядування наділяються власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону. Органам місцевого самоврядування можуть надаватися окремі повноваження органів виконавчої влади, у здійсненні яких вони є підконтрольними відповідним органам виконавчої влади [2].

Деякі науковці, наприклад, Гапонюк М., Буряченко В., Петренко Ю., Рожко О., Сунцова О. [3–5] додержуються точки зору, що головним критерієм, що засвідчує фінансову автономію органів місцевого самоврядування, є наявність у них прав приймати рішення тільки у сфері власних фінансів.

Однак, відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування наділяються власними та делегованими повноваженнями, для виконання яких у доходній частині місцевого бюджету окремо виділяються власні доходи – необхідні для виконання власних повноважень, та закріплені доходи – необхідні для забезпечення виконання делегованих повноважень.

За нашою думкою, фінансова автономія місцевого самоврядування – це наявність прав у місцевих органах влади приймати рішення та забезпечувати здійснення покладених на них законом власних та делегованих повноважень за рахунок як власних, так і закріплених фінансових джерел. Якщо закріплених фінансових ресурсів недостатньо для фінансування делегованих повноважень, то держава компенсує ці видатки у формі бюджетних трансфертів, що задекларовано у Конституції України.

З точки зору І. Луніної та О. Кириленко, головною ознакою фінансової незалежності місцевих органів влади є володіння і самостійне розпорядження фінансовими ресурсами, обсяг яких відповідає функціям і завданням, що покладаються на ці органи [6, с. 139]. А з цього випливає, що фінансовими ресурсами повинні бути забезпечені як власні, так і делеговані повноваження місцевих органів влади. Такої ж думки додержуються З. Лободіна, Г. Лопушняк та С. Скибиляк та додають, що недостатність власних стабільних доходів значно обмежує вплив місцевих органів влади на соціально-економічний розвиток регіонів [7, с. 137].

За нашою думкою, головним критерієм фінансової незалежності місцевих органів влади повинно бути володіння і розпорядження власними та закріпленими фінансовими ресурсами для самостійного вирішення, як власних місцевих питань розвитку кожної адміністративно-територіальної одиниці, так і для фінансування делегованих повноважень. При цьому, показником фінансової незалежності місцевих органів влади може бути показник питомої ваги власних та закріплених доходів у доходах місцевого бюджету. Оскільки формування доходів місцевих бюджетів відбувається за ра-

хунок власних та закріплених за місцевим бюджетом надходжень, а також міжбюджетних трансфертів, то перші два можна вважати відносно самостійними, оскільки вони (в основному) формуються за допомогою податкових та неподаткових надходжень бюджету. Третій вид надходжень залежить від тих, хто ці трансферти надає, тобто від вищестоящих органів влади. Оскільки обмаль коштів (власних та закріплених) поповнюється за рахунок трансфертів, які надаються з державного бюджету, то, чим вище частка цих трансфертів у загальних доходах місцевого бюджету, тим менше фінансова незалежність місцевих органів влади.

Фінансову незалежність місцевих органів влади треба розглядати, перш за все, у контексті залежності (або незалежності) від центральних органів влади. Тобто, якщо власних та закріплених доходів місцевих бюджетів достатньо для фінансування завдань та повноважень покладених на них, то держава буде мати обмежений вплив на формування доходів місцевих бюджетів через систему трансфертів. Коли ж цих коштів не вистачає для фінансування видатків місцевих бюджетів, то вплив держави буде тим більш, чим більш буде питома вага трансфертів у доходах місцевих бюджетів.

За нашою думкою, ступінь фінансової самостійності місцевого самоврядування визначається обсягом коштів, яким можуть необмежено користуватися місцеві органи влади за забезпечення фінансування поточних потреб, економічного й соціального розвитку адміністративних формувань, благоустрою територій, ремонту та експлуатації доріг місцевого користування, вирішення першочергових проблем громади, управління комунальним господарством, становлення дієздатної та ефективної місцевої влади тобто для забезпечення власних повноважень місцевих самоврядувань.

Власні доходи місцевих бюджетів забезпечують принцип фінансової самостійності органів місцевої влади усіх рівнів від центральних органів влади, а основним індикатором, який визначає самостійність місцевих бюджетів, є коефіцієнт співвідношення власних доходів до загального обсягу доходів місцевих бюджетів.

Аналізуючи роль доходів місцевих бюджетів у бюджетній системі України (рис. 1) варто відмітити, що, не зважаючи на загальне зростання обсягу доходів місцевих бюджетів у 2015 році до 120,5 млрд. грн., що на 40,0 млрд. грн., або на 49,7% більше, ніж в 2010 р., на протязі останніх років спостерігається стійка тенденція до зниження частки доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у зведеному бюджеті України. Питома вага доходів місцевих бюджетів без урахування міжбюджетних трансфертів в доходах зведеного бюджету України скоротилася з 25,6% у 2010 р. до 18,4% в 2015 р. Тобто скорочення відбулося на 7,2 в.п, що вказує на зниження фінансової незалежності місцевих органів влади. Роль місцевих бюджетів України у перерозподілі ВВП також має сталу тенденцію до зниження, оскільки в 2015 р. їх частка у ВВП складає лише 6,0% проти 7,5% в 2010 р.

Отже, при розподілі бюджетних ресурсів відбувається централізація коштів на рівні державного бюджету та неухильне зниження частки місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету. Поряд з цим зростає доля бюджетних трансфертів, які надаються з державного бюджету місцевим органам влади. Це є підтвердженням зниження ролі місцевого само-

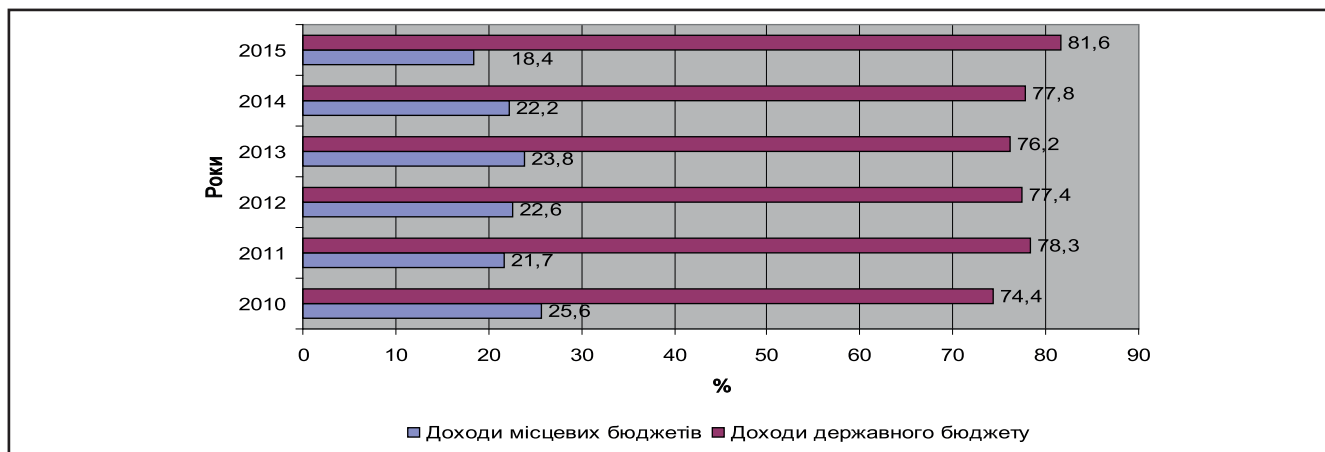

Рисунок 1. Частка доходів державного та місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у доходах зведеного бюджету України у 2010–2015 рр., %.

Таблиця 1. Структура доходів місцевих бюджетів України за 2010–2015 рр., % *

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Податкові доходи, у % до загальної суми доходів	42,4	40,3	38,1	41,3	37,7	33,3
Неподаткові доходи, у % до загальної суми доходів	5,5	6,0	5,6	5,5	5,3	6,8
Разом податкові та неподаткові доходи, у % до загальної суми доходів	48,2	46,3	43,7	46,8	43,0	40,1
Міжбюджетні трансферти, у % до загальної суми доходів	49,5	52,3	55,3	52,4	56,4	59,1
Закріплені доходи, у % до загальної суми доходів	35,4	31,6	28,8	30,8	28,2	22,0
Власні доходи, у % до загальної суми доходів	12,5	7,7	7,1	7,5	6,4	9,0
Коефіцієнт фінансової самостійності, Кс	0,13	0,08	0,07	0,08	0,06	0,09
Коефіцієнт фінансової незалежності, Кн	0,48	0,39	0,36	0,38	0,35	0,31

* Розраховано за даними Державної казначейської служби України [8].

врядування у вирішенні питань, як соціально-економічного розвитку держави, так і окремих адміністративно-територіальних одиниць. Крім того, це вказує на вкрай низький рівень фінансової незалежності органів місцевої влади.

Проведення моніторингу та аналізу доходів місцевих бюджетів (табл. 1) показує, що частка податкових надходжень місцевих бюджетів щороку знижується, найнижчий рівень якої досягнув відмітки – 33,3% в 2015 р. При цьому питома вага трансфертів з державного бюджету в цьому році має найбільше значення за аналізований період – 59,1%. Якщо брати до уваги досвід розвинених країн та країн з перехідною економікою, то частка трансфертів у доходах їх місцевих бюджетів значно нижча, ніж в Україні і складає від: 10,8% у Румунії до 35–40% у Чехії та Польщі.

В структурі доходів місцевих бюджетів за період 2010–2015 рр. відбувається щорічне зниження частки як закріплених, так і власних доходів (крім 2015 р.). Таке становище свідчить про зниження фінансової самостійності місцевих бюджетів у виконанні власних повноважень та зростання їх залежності від центральних органів влади. До того ж, зменшення частки сукупного обсягу власних та закріплених доходів місцевих бюджетів за останні шість років з 47,9 % у 2010 р. до 31,0 % у 2015 р. вказує на зниження рівня фінансової незалежності місцевих органів влади, що обмежує їх можливості у виконанні покладених на них як власних, так і делегованих повноважень.

За нашими розрахунками (табл. 1) коефіцієнт фінансової незалежності має негативну тенденцію до скорочення. Крім того, постійне зниження частки власних доходів веде до скорочення фінансових можливостей територій щодо виконан-

ня власних повноважень, спрямованих на фінансування місцевих економічних та соціальних потреб, а це призводить до обмеження фінансової самостійності місцевих органів влади (рівень якої складає менш 10%) у виконанні власних програм, що загострює проблему фінансового забезпечення територій. Отже, постійне зниження рівня сукупності власних та закріплених доходів місцевих бюджетів не дає змоги органам місцевого самоврядування виконувати покладені на них функції та завдання незалежно від центрального уряду.

Таким чином, постійне зростання частки бюджетних трансфертів в Україні та її випередження частки податкових надходжень в доходах місцевих бюджетах свідчить про недостатність обсягу власних та закріплених джерел доходів місцевих бюджетів та обмеження фінансової автономії та фінансової незалежності місцевих органів влади.

Висновки

Важливою передумовою забезпечення соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць і задоволення суспільних потреб на гарантованому державою рівні є фінансове забезпечення повноважень органів місцевої влади. Вирішальне значення для забезпечення фінансової незалежності та фінансової самостійності місцевого самоврядування мають доходи місцевих бюджетів.

Моніторинг виконання місцевих бюджетів за доходами дає підстави констатувати:

по-перше, щорічну негативну тенденцію до зменшення частки доходів місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету України, що суперечить задекларовану курсу бюджетної реформи на посилення бюджетної децентралізації;

по-друге, незважаючи на важливу роль податкових надходжень у формуванні доходів місцевих бюджетів, з року в рік їх частка зменшується та зростає питома вага міжбюджетних трансфертів у структурі доходної частини бюджетів місцевих рівнів влади;

по-третє, практика надання бюджетних трансфертів в Україні вказує на високий рівень централізації бюджетних ресурсів та високий рівень фінансової залежності місцевих бюджетів від державного;

по-четверте, переважну частину міжбюджетних трансфертів становлять ті, які мають цільове призначення (субвенції), і їхні кошти органи місцевого самоврядування просто технічно перераховують кінцевим одержувачам і не можуть перерозподіляти на власний самоврядний розсуд;

по-п'яте, постійне зниження частки власних доходів місцевих бюджетів веде до скорочення фінансових можливостей територіальних утворень щодо виконання власних повноважень, спрямованих на фінансування місцевих економічних та соціальних потреб, а це призводить до обмеження фінансової самостійності місцевих органів влади.

Перераховані проблеми обмежують вплив органів місцевої влади на соціально-економічний розвиток регіонів. Фактичний, а не декларований курс на бюджетну децентралізацію дасть можливість подолати низку проблем у фінансовому забезпеченні територіальних формувань та поліпшити їх економічний розвиток і соціальний добробут населення.

З метою збільшення фінансової незалежності та фінансової самостійності місцевих органів влади доцільно закріпити за місцевими бюджетами або збільшити відсотки відрахувань від окремих загальнодержавних податків та зборів. Зокрема, слід включити до складу доходів місцевих бюджетів стовідсоткове надходження податку на доходи фізичних осіб, оскільки цей податок є основним бюджетоутворюючим та стабільним

ресурсом на місцях. Для розширення доходної бази місцевих бюджетів пропонуємо здійснювати перерозподіл податку на додану вартість та податку на прибуток підприємств між державним та місцевими бюджетами на основі нового механізму перерозподілу отриманих в регіонах ПДВ та податку на прибуток. Встановити відкритий перелік місцевих податків та зборів та надати можливість місцевим органам самоврядування самостійно встановлювати додаткові місцеві податки, які мають ценз на окремій території. Розширення та юридичне оформлення правових повноважень органів місцевої влади щодо встановлення місцевих податків та зборів є важливим з точки зору бюджетної децентралізації.

Список використаних джерел

1. Зубріліна В.В. Формування і розподіл доходів та видатків місцевих бюджетів: автореф. дис. кандидата економічних наук: 08.00.08 / Зубріліна В.В. – Київ, 2015. – 20с.
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997р. № 280/97-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
3. Гапонюк М., Яцюта В., Буряченко А., Славкова А. Місцеві фінанси. Навчально-методичний посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 184с.
4. Петленко Ю.В., Рожко О.Д. Місцеві фінанси: Опорний конспект лекцій. – К.: Кондор, 2003. – 282 с.
5. Сунцова О.О. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. – К. – Центр навчальної літератури, 2005. – 560 с.
6. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів / І.О. Луніна, О.П. Кириленко, А.В. Лучка та ін.; За ред. І.О. Луніної. – К. – 2010. – 310 с.
7. Лопушняк Г., Лободіна З., Скибиляк С. Формування доходів місцевих бюджетів / Г. Лопушняк, З. Лободіна, С. Скибиляк // Світ фінансів. – 2014. – № 1. – С. 131–142.
8. Сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>

УДК 330.47:316.77

А.В. КОЛОДИЙЧУК,

к.е.н., доцент, Ужгородський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

Теорії інформатизації як складова теоретичного підґрунтя процесів впровадження інформаційно-комунікаційних технологій

У статті охарактеризовано групу теорій інформатизації та показана їх роль в процесах впровадження ІКТ. Зокрема, в рамках цих теорій визначено ознаки інформаційного, постіндустріального, суперіндустріального, єдиного індустріального і технотронного суспільства. Проаналізовано зміст теорії комп'ютерної демократії, а також позитивістської теорії морфогенезису. Наведено авторську класифікацію групи інформатизаційних теорій та концепцій. Визначені сильні та слабкі сторони окреслених теорій. Виокремлені можливості розглянутих теорій для удосконалення існуючої на сьогодні макроінформаційної політики.

Ключові слова: інформатизація, процес, інформаційно-комунікаційні технології, економіка, розвиток, інформаційне суспільство, регулятор, морфогенезис.

А.В. КОЛОДИЙЧУК,

к.э.н., доцент, Ужгородский торговельно-экономический институт
Киевского национального торговельно-экономического университета

Теории информатизации как составляющая теоретической основы процессов внедрения информационно-коммуникационных технологий

В статье охарактеризовано группу теорий информатизации и показана их роль в процессах внедрения ИКТ. В частности, в рамках этих теорий определены признаки информационного, постиндустриального, супериндустриального, единого индустриального и технотронного общества. Проанализировано содержание теории компьютерной демократии, а также позитивистской теории морфогенезиса. Приведены авторская классификация группы информатизационных теорий и концепций. Определены сильные и слабые стороны описанных теорий. Выделены возможности рассмотренных теорий для совершенствования существующей на сегодняшний день макроинформационной политики.